

Voortgangsrapportage Regio Deals 2022

Eerste tranche

Regio Deal Zeeland

De Regio Deal Zeeland in stroomversnelling 2.0 richt zich op het versterken van de innovatiekracht, verbeteren van de leefbaarheid en voorzieningen voor bedrijven. De afgesproken doelen uit de Regio Deal zijn nagenoeg bereikt. De Rekenkamer van Zeeland constateerde dit jaar dat Zeeland door de Regio Deal in stroomversnelling is geraakt. Het streven is deze Regio Deal eind 2023 af te ronden. Er is succesvol geïnvesteerd in innovatie, behoud van voorzieningen, het verbeteren van de woningvoorraad en het wegnemen van de krapte op de arbeidsmarkt. De subsidieregeling Zeeland in Stroomversnelling heeft ruim 250 bedrijven geholpen met het verder brengen van hun innovatieve ideeën, met haalbaarheidsonderzoeken en demonstratieprojecten. Het bestaansrecht van het voortgezet onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen stond onder druk door versnippering en concurrentie vanuit Vlaanderen. Door samenwerking en een diepte-investering in de kwaliteit van het onderwijs is het voortbestaan van het vo behouden. Vanuit de Regio Deal zijn een groot aantal woningen toekomstbestendig gemaakt. Zo zijn de eerste projecten gestart om de meest kwetsbare woonvoorraad aan te pakken, door woningen te verbeteren, of te vervangen en tegelijkertijd een impuls te geven aan de kwaliteit van de omgeving. Het dealproject Aanvalsplan arbeidsmarktregio, speelt in op de arbeidsmarktkrapte en is in de huidige arbeidsmarktsituatie zeer nuttig. Een onderdeel is het project 'Anders kijken naar werk:' bij 100 ondernemers wordt een inclusieve arbeidsmarktanalyse uitgevoerd, voor het creëren van 80 nieuwe vacatures en plaatsingen 'mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.' De meeste projecten uit de Regio Deal Zeeland zijn inmiddels ingebed in de bestaande structuren. Hiermee leiden incidentele investeringen tot structurele verbetering van de Zeeuwse economische structuur. De Rekenkamer van Zeeland constateert wel dat Zeeland nu niet achterover kan gaan leunen. De brede welvaart in Zeeland staat nog steeds onder druk.

Meer informatie: [Regio Deal Zeeland - Economic Board Zeeland](#)

Regio Deal Rotterdam-Zuid

De Regio Deal Rotterdam-Zuid kent vier pijlers: School, Werk, Wonen en Cultuur. Hoewel nog niet alle resultaten binnen zijn, is er per pijler wel wat te zeggen over 2022. Het aanbieden van de extra uren via Dagprogrammering in de pijler School is na de coronasluitingen van de afgelopen jaren in 2022 weer opgepakt. In het po zijn 8.402 po leerlingen bereikt met Dagprogrammerings-activiteiten en in het vo 1.247 leerlingen. Door de coronacrisis nam het aantal mensen dat aanspraak moest maken op de bijstand snel toe. De meesten van hen hebben inmiddels hun weg terug naar werk gevonden. De bijstandspopulatie op Zuid is in de loop van 2022 weer onder het niveau van voor de pandemie gezakt. In 2022 maakte de uitstroom naar werk van mensen vanuit de bijstand in het NPRZ-gebied 42,1% uit van het Rotterdamse totaal. Dat is circa 2% meer dan op basis van de omvang van het bijstandsbestand op Zuid (40,36% eind 2021, 40,31% eind 2022) verwacht mag worden. Voor de pijler Wonen zijn er meerdere woonblokken in de focuswijken geselecteerd waar het de ambitie is om zoveel mogelijk woningen samen te (laten) voegen. Vanwege de gestegen vastgoedprijzen en bouwkosten is het aannemelijk dat de doelstelling van 1.400 woningen in de grondige aanpak tot en met 2030 niet behaald zal worden. In 2022 is met het Rijk afgesproken dat de target voor de grondige aanpak van de particuliere voorraad neerwaarts is bijgesteld naar 700 tot 900 aan te pakken woningen tot en met 2030. In 2022 zijn de geformuleerde speerpunten voor de pijler Cultuur (culturele programmering, talentontwikkeling en planvorming NCWI / Cultuur&Campus) doorontwikkeld en waar mogelijk duurzaam verankerd. Culturele programmering, ondersteuning van talenten en cultuurplekken op Zuid zijn zichtbaar en aantoonbaar toegenomen.

Meer informatie over het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid is te vinden op [Jaarstukken Nationaal Programma Rotterdam Zuid \(NPRZ\)](#).

Regio Deal Brainport Eindhoven

De Regio Deal Brainport Eindhoven (2018 – 2025) slaagde er in om 26 ambitieuze projecten met een waarde van ruim 370 miljoen uit te werken en van cofinanciering te voorzien. Anno 2022 zijn de resultaten van de investeringen in veel gevallen tastbaar en zichtbaar. Deze Regio Deal geeft een impuls aan het regionale voorzieningenniveau, draagt bij aan het ontwikkelen, aantrekken en behouden van talent en leidt tot nieuwe maatschappelijke innovaties die van betekenis zijn voor de regio en daarbuiten. Zowel in de steden als dorpen zijn diverse voorzieningen gerealiseerd. Dit varieert van sportvoorzieningen in kleine kernen, tot de zes samenwerkende regionale podia die met het initiatief Wonka als doel hebben cultuur toegankelijk te maken voor een breed publiek. De gestegen bouwkosten hebben veel invloed op grote bouwprojecten. Eén van de projecten (congrescentrum Elyson) komt daardoor niet tot realisatie. Stichting Brainport gaat binnen de afspraken met het Rijk vervolgstappen uitwerken, uitgangspunt is dat de vrijgevallen middelen worden herbestede binnen de bestaande projectenportefeuille. De talent-projecten leveren directe resultaten op: op Strijp-T, de Automotive Campus en de Brainport Industries Campus zijn hybride leeromgevingen ingericht. Daar werken bedrijfsleven, studenten en docenten samen. Doel is het onderwijs te verbeteren en meer techniek en IT-studenten op te leiden voor de Brainport arbeidsmarkt. Daarnaast neemt 75% van alle po, vo en mbo-scholen deel aan een programma om jongeren voor te bereiden op een internationale samenleving. Diverse innovaties die antwoorden bieden op maatschappelijke uitdagingen kwamen een stap verder. Zo werd de slimme shuttlebus Fabulos in Helmond door middel van Artificial Intelligence nog slimmer gemaakt. Daarvoor gebruikte TNO de AI-techniek Situation Awareness. Andere voorbeelden betreffen onder meer de ontwikkeling van herbruikbare voedselverpakkingen, een duurzame batterij voor de luchtvaart en warmtegevels en een warmtebatterij binnen Eindhoven Engine.

Meer informatie: [Regio Deal Brainport Eindhoven](#)

Regio Deal ESTEC¹

In de Regio Deal ESTEC zijn afspraken gemaakt over de ontwikkeling van de Space Campus Noordwijk en een nieuwe internationale ontmoetingsplek op ESTEC. Daarnaast is met deze Regio Deal een financiële bijdrage geleverd aan de Nederlandse inschrijving in optionele ESA-programma's voor de periode 2020-2022. De gemeente Noordwijk en de provincie Zuid-Holland hebben via een nieuwe stichting stappen gezet om de governance te versterken en community-building en business development op het tot NL Space Campus hernoemde terrein mogelijk te maken. Daarnaast zijn enkele projecten gestart en komt naar verwachting in 2023 de gebiedsontwikkeling op het terrein in de uitvoeringsfase, met onder meer de activering van het open veld en de bouw van een Basecamp. ESTEC en het Netherlands Space Office NSO zijn nauw betrokken bij deze activiteiten. De bouw van de internationale ontmoetingsplek op ESTEC is inmiddels gestart en zal volgens de huidige planning in het voorjaar van 2024 worden afgerond. Daarmee krijgt de NL Space Campus nieuwe faciliteiten om te kunnen fungeren als internationale hub voor onderzoek, onderwijs en bedrijvigheid op het gebied van ruimtevaart.

Caribisch Nederland

In 2020 heeft het kabinet 20 miljoen uit de Regio Envelop beschikbaar gesteld voor Caribisch Nederland. Deze investering was een aanvulling op de 30 miljoen die in 2018 al was vrijgemaakt voor voornamelijk infrastructurele projecten. De nadruk lag de afgelopen periode op sociaaleconomische en ecologische projecten en op governance. Het bedrag is ingezet ten behoeve van vijf meerjarige

---

¹ De financiering van ESTEC loopt via het ministerie van EZK.

projecten: het programma BES(t) 4 Kids, het versterken van de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, een jobcentrum op Bonaire, het Koraalherstelplan, en het versterken van de governance van Sint-Eustatius. De uitvoering van deze projecten loopt of is afgerond, zoals de realisatie van een jobcentrum Bonaire. De incidentele investeringen zijn ook verbonden met de nieuwe beleidsinitiatieven uit het coalitieakkoord en de investeringen van 30 miljoen structureel en 35 miljoen voor het Natuur- en Milieubeleidsplan (NMBP).

Regio Deal Nucleaire problematiek²

Het verwerken en afvoeren van het historisch radioactief afval bij NRG in Petten naar de COVRA in Vlissingen, en de ontmanteling van gebouwen bij NRG in Petten, verloopt conform planning. EZK heeft met NRG een overeenkomst in de vorm van een lening met voorwaardelijke terugbetalingsverplichting afgesloten. In 2021 is een aanvullende lening met voorwaardelijke terugbetalingsverplichting verstrekt. De samenwerking tussen NRG en COVRA verloopt goed. Dat is van belang voor een tijdige verwerking en afvoer van het historisch afval. Een aanjager ziet hierop toe.

---

² De financiering van Nucleaire problematiek loopt via het ministerie van EZK.

Tweede tranche

Regio Deal Noordoost-Fryslân/ Holwerd aan Zee

De Regio Deal Noordoost-Fryslân/ Holwerd aan Zee bestaat uit twee op zichzelf staande programma's: de Versnellingsagenda en Holwerd aan Zee.

Versnellingsagenda

De Versnellingsagenda bestaat uit de actielijnen 'Onderwijs & Arbeidsmarkt', 'Innovatie & Ondernemerschap' en 'Regionale samenwerking & Marketing.' Binnen de Regioboard werken overheid, ondernemers en onderwijs samen, de Versnellingsagenda heeft een goede aanzet gegeven tot meer samenwerking binnen de regio. Meer dan tachtig projecten richten zich onder andere op arbeidsmobiliteit, wendbaar vakmanschap, toekomstbestendige agri & food en regiomarketing. Binnen het project Valideren wordt samen met ROC De Friese Poort Bedrijfsopleidingen gewerkt aan het in beeld brengen van de vaardigheden van werknemers door daar een waarde aan te koppelen voor de arbeidsmarkt. Werkgevers krijgen meer zicht op de kwaliteit die men in huis heeft of waar ontwikkelbehoefte ligt. Ook vanuit andere delen van Nederland is er positieve belangstelling voor dit project. Het project Lisdodde als isolatiemateriaal is een voorbeeld van slimme innovatie met natuurlijke materialen die ingezet kunnen worden in het bouwproces. Onderzocht wordt of de lisdodde op grotere schaal geschikt is als isolatiemateriaal. Het project Zout op Zoet richt zich op onderzoek naar de verzilting en geeft agrariërs handvatten om maatregelen te nemen tegen verzilting. Samen met het Planbureau Fryslân wordt gewerkt aan een meetinstrument, om de effectiviteit van de Regio Deal te toetsen en te vergroten wil men ook samen met het Rijk verkennen hoe de successen en leerpunten van alle Regio Deals met elkaar gedeeld kunnen worden.

Holwerd aan Zee

In juni 2022 is het voorkeursalternatief van het oorspronkelijke plan Holwerd aan Zee losgelaten en heeft de stuurgroep de vraag gesteld om de natuurlijke variant nader te onderzoeken. Deze natuurlijke variant richt zich op verdere verbetering van natuur met één ondiepe natuurlijke geul of ondiep natuurlijk geulstelsel en meer natuurontwikkeling in de kwelder. In het najaar van 2022 zijn vervolgonderzoeken gedaan naar eigendom, beheer en onderhoud, de verschillende ontwerpen van het regelwerk, gevolgen voor slibblast en het nuttig toepassen daarvan, vismigratie en natuurontwikkeling binnendijks, vergunbaarheid, toerisme en recreatie en de ruimtelijke kwaliteit. Ook zijn de MKBA en de SSK-raming (financiën) geactualiseerd. Eind november 2022 heeft de stuurgroep geconcludeerd deze variant voor te willen leggen aan de achterbannen. Het betreft een doorbraak in de dijk zonder vaarbare route in het binnenmeer en zonder bevaarbaar regelwerk. Door Provinciale Staten is in februari 2023 besloten dat de natuurlijke variant nader wordt uitgewerkt, waarbij in de uitwerking van het plan onder andere aandacht wordt besteed aan afspraken over eigendom, financiering, beheer en onderhoud van de verschillende objecten. Tevens wordt gewerkt aan een integrale agenda voor het gebied, inclusief de gevolgen van uitvoering van het plan Holwerd aan Zee voor het hele gebied (zoals natuur en verzilting).

Meer informatie over de twee programma's in deze Regio Deal is te vinden op www.qop.nl en www.holwerdaanze.nl

Regio Deal Zuid- en Oost- Drenthe

De Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe werkt in de pijlers wonen, werken en welzijn aan de verschillende uitdagingen die er in de regio zijn. De inwoners en bedrijven plukken de vruchten van het partnerschap in de Regio Deal: in de regio weet men elkaar veel beter te vinden en het netwerk is versterkt. Met verschillende projecten is de stijgende lijn ingezet voor een impuls om brede welvaart in de regio te vergroten. Met een hbo-v Flex-opleiding in Emmen wordt meer en hoger gekwalificeerd zorgpersoneel in de regio opgeleid en behouden voor de regio. In het project

Kansen4Kinderen doen inmiddels 90 basisscholen in heel Drenthe en Hardenberg mee. Het kennis- en innovatie ecosysteem wordt versterkt. Hierin werkt het onderwijs nauw samen met bedrijfsleven en overheid. Op de Greenwise campus in Emmen en op de IT-HUB in Hogeveen werken noordelijke onderwijsinstellingen vanuit het mbo, hbo en de universiteit met het bedrijfsleven samen om doorlopende leerlijnen ook echt in de praktijk te brengen. Op het bedrijvencluster IQ BLVD maakt de regio er werk van om te leren, inspireren, profiteren van elkaar en samen te groeien als sterke maakregio. Als grensregio werkt de regio ook samen met Duitse partners op het gebied van o.a. werkgelegenheid en onderwijs. Het project New Jobportunities is hier een voorbeeld van: werkzoekenden uit Duitsland en Nederland krijgen een kans op de arbeidsmarkt in de 360 graden arbeidsmarktregio. Het project compose IT is een internationaal platform waarin initiatieven, kennis en onderwijsfaciliteiten van (bio)composieten samengebracht zijn.

Meer informatie: [Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe](#)

Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw Noord-Nederland

In deze Regio Deal zijn het Rijk en de provincies Drenthe, Fryslân en Groningen aan de slag gegaan met gebiedsgericht werken aan meer natuurinclusieve landbouw. Binnen deze complexe opgave werkt de Regio Deal samen met gebiedspartijen aan kennis, instrumenten en pilots om de boeren die willen veranderen daarvoor ook handelingsperspectief te bieden. In acht gebieden die verschillen qua grondsoort en type landbouw zijn gebiedsprocessen opgestart om van onderop in een samenwerking tussen boeren, terreinbeheersorganisaties en overheden een streefbeeld te formuleren. Veel boeren zien de noodzaak om te veranderen. De vraag die zij daarbij hebben is hoe. Een terugkerend onderwerp daarbij is het verdienvermogen van boeren dat essentieel is voor het toekomstperspectief voor boeren. In vijf van de acht gebieden is een subsidieregeling voor kleinschalige boerenexperimenten in uitvoering. Ook is geïnvesteerd in monitoring, een belangrijk onderdeel van deze Regio Deal. Een kennisconsortium van wo, hbo, mbo en Kadaster ondersteunt het lerende karakter van deze Regio Deal. Vanaf 2022 is het Kennisconsortium meer direct betrokken in projecten, met name in de fase van projectontwikkeling. In de uitvoering is een onderscheid tussen kleinschalige projecten die snel tot uitvoering kunnen komen en wat complexere (gebieds)projecten met meerdere partners. Daarvoor is vaak een langer proces van projectontwikkeling nodig. Voor veel projecten geldt dat de uitvoering vaak meerdere jaren beslaat. Hiermee wordt een basis gelegd om te leren en om Noord-Nederland als proeftuin te benutten.

Meer informatie over deze Regio Deal is te vinden via

<https://www.RegioDealnatuurinclusievelandbouw.nl/RegioDeal>

Regio Deal Twente

Met de Regio Deal Twente wordt geïnvesteerd in innovatie, circulaire economie, vestigingsklimaat en talent op alle niveaus. In de uitvoering van de Regio Deal Twente is de Rijksbijdrage €30 miljoen inmiddels volledig toebedeeld aan projecten en de vereiste €30 miljoen regionale cofinanciering zeker gesteld. De uitvoering ligt op schema. In 2021 werd de governance van de deal overgedragen aan de Twente Board, de samenwerking tussen overheid, ondernemers en kennis- en onderwijsinstellingen. In 2022 is de kracht en de waarde van deze triple-helix samenwerking in de regio duidelijk zichtbaar, een samenwerking die mede dankzij de Regio Deal Twente verder is ontwikkeld. Het afgelopen jaar is de Kampus opgeleverd, een opleidingscentrum voor jong en oud gericht op vakmanschap in o.a. de techniek, zorg en bouw. Twente Board is dankzij de monitoring in staat de resultaten te vertalen naar individuele mensen. Bijvoorbeeld boer Henk die dankzij sensoren beter waterbeheer op zijn land heeft. Studenten die samen met vrijwilligers werken aan het tegengaan van eenzaamheid in het dorp Rossum. En Melanie die dankzij een scholingsvoucher weer aan het werk is als onderwijsassistent. De Regio Deal Twente versterkt daarmee de brede welvaart, het Bruto Twents Geluk. In de Regio Deal worden nieuwe inzichten direct toegepast,

bijvoorbeeld door kennis- en onderwijsinstellingen in een vroeg stadium te verbinden met het bedrijfsleven. De druk op de arbeidsmarkt vraagt om het betrekken van po en vo bij de opgaven en het stimuleren van projecten die impact hebben op heel Twente. Creatieve broedplaatsen, op het snijvlak van creativiteit, techniek en innovatie, blijken te helpen om talenten uit de regio te binden aan het bedrijfsleven. Tot slot is gebleken dat schaalbaarheid van kennis en innovatie nodig is in de landbouw en textielindustrie om te komen tot circulaire businessmodellen. Deze opgave wordt verder opgepakt via de regionale investeringsagenda.

Meer informatie: [Twente Board |](#)

Regio Deal Achterhoek

Eind 2022 is de Regio Deal Achterhoek afgerond. Veruit de meeste projecten zijn volgens planning uitgevoerd en op gang gekomen. Bij een aantal projecten is vertraging opgelopen vanwege COVID-19. In de Regio Deal is gewerkt in drie pijlers. Binnen de pijler Smart Economy zijn meerdere projecten gestart op het gebied van 'open innovatie' en zijn drie innovatiecentra ondersteund, bijvoorbeeld de Marke op het gebied van agro of het CIVON op het gebied van innovatief vakmanschap. Ook digitalisering heeft volop de aandacht, zoals in de projecten "Digital Twin" en "Additive Manufacturing". Daarnaast is veel geïnvesteerd in onderwijs, zoals in het Grensland College, het project "Opijver" voor scholingsvouchers en "Digivaardige Achterhoekers". Tot slot is het rurale "Mobility as a Service" gestart waarin je met de GAON-app je reis binnen de Achterhoek van deur tot deur kunt plannen met deelfietsen en deelauto's. Binnen de pijler Smart Living zijn veel projecten gestart om te werken aan verduurzaming en toekomstperspectief voor de landbouw, zoals in het project "Zonvarken", waarin dierenwelzijn, een gezond inkomen voor de boer en minimale emissies van CO₂, fijnstof en ammoniak samengaan. Ook is geëxperimenteerd met projecten rondom de energieopgave en circulariteit, en waren er veel projecten rondom het verduurzamen van woningen. Zoals de One Stop Shop en nieuwe woonconcepten als Uuthuuskes en Flexwonen. Binnen de pijler Smart Governance is de afgelopen drie jaar de Achterhoek Monitor opgezet en is veel aandacht voor het grensoverschrijdend (met Duitsland) ondernemen, werken en leren. 80 projecten hebben een bijdrage vanuit de Regio Deal ontvangen, met een investering van in totaal € 65 miljoen. Hiervan is € 20 miljoen ingebracht door ondernemers en maatschappelijke organisaties. De Rijksbijdrage van € 20 miljoen heeft daarmee voor een enorm vliegwieleffect gezorgd. Met de Regio Deal-gelden en ondersteuning is veel in gang gezet. Het heeft de samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs verder versterkt, er is veel energie en investeringsbereidheid losgekomen.

Meer informatie over deze Regio Deal is te vinden via

- <https://8rhk.nl/goed-overleg-met-het-rijk-over-de-regio-deal/>
- <https://8rhk.nl/regio-deal-achterhoek-een-explosie-van-innovaties/>
- <https://www.achterhoekmonitor.nl>

Regio Deal Foodvalley

De Regio Deal Foodvalley is goed op stoom. Met een gerichte, regionale én integrale aanpak wordt de transitie naar een gezond en duurzaam voedselsysteem versneld. Door daarbij economische kansen te benutten werkt de Regio Deal tegelijkertijd aan welvaart en welzijn in de regio. Met de Regio Deal-middelen krijgt de regio een impuls via drie sporen: transitie landbouw, voeding en gezondheid en kennis en innovatie. In grote lijnen ziet de voortgang er goed uit en loopt het programma op schema. De coronapandemie heeft invloed gehad op de uitvoering, inmiddels zijn de achterstanden gedeeltelijk weer ingelopen. Tijdens de Regio Foodvalley Days konden partners op 22 locaties bijna 40 innovaties zien waar wordt gewerkt aan een duurzame toekomst, bijvoorbeeld met emissiereductie, circulair veevoer en bodemverbetering. De bodemcursussen, leertafels en

masterclasses worden vanwege grote interesse uitgebreid. Binnen het thema voeding en gezondheid zijn er projecten om een gezondere voeding, gezonde keuze en gezonde eetomgeving te realiseren. Inwoners en diverse (zorg)organisaties doen mee aan co-creatie sessies, focusgroepen en interventies. In de samenwerking wo-hbo krijgt de aandacht voor voeding vorm: ter stimulering van innovaties zijn fondsen voor gedeelde onderzoeksapparatuur en proeffaciliteiten extra onder de aandacht gebracht. Dit heeft geleid tot 3 nieuwe aanvragen voor apparatuur. In de Food Academy Nijkerk worden de food professionals van de toekomst opgeleid. De groepen eerste studenten hebben hun diploma gehaald. Bij de ontwikkeling van de World Food Experience zijn tal van organisaties betrokken uit bedrijfsleven, overheid, wetenschap en onderwijs. Het eerste half jaar van 2022 heeft vooral in het teken gestaan van doorontwikkeling, verfijning en ontmoeting van het ontwerp (gebouw en content).

Meer informatie over deze Regio Deal is te vinden op www.Regio Dealfoodvalley.nl

Regio Deal Bodemdaling Groene Hart

In de Regio Deal Bodemdaling Groene Hart werken overheden, kennisinstellingen, agrarische sector, bewoners en bedrijfsleven gezamenlijk aan een aanpak voor het omgaan met bodemdaling. Dit gebeurt door innovatieve experimenten uit te voeren en slim samen te werken. Dit geheel moet handelingsperspectief bieden voor inwoners en (agrarisch) ondernemers op de vraag hoe om te gaan met de effecten van bodemdaling. De kennis die door deze samenwerking wordt opgedaan, komt ook ten goede aan andere regio's in Nederland die kampen met bodemdaling. De (tussen)resultaten op het gebied van kennisontwikkeling bieden inzicht in de langere-termijneffecten van bodemdaling en worden onder meer gebruikt om de samenwerking te versterken en verschillende gremia te voeden, zoals het Platform Slappe Bodem, Stevige Steden, het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland Hollands-Utrechtse Veenweiden, de NOVI-samenwerking en de veenweidestrategieën. Het programma ligt redelijk op schema. Inmiddels zijn 18 projecten afgerond en de overige staan voor 2023 en 2024 gepland. Dat projecten nog doorlopen in 2024, heeft bij het grootste deel te maken met monitoring van de resultaten. Financieel zijn alle middelen belegd. Enkele resultaten uit projecten in 2022 zijn: de start van het Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen, de ontwikkeling van een masterclass voor gemeenten over de borging van bodemdaling in de vroegste fase van het planproces van een nieuwbouwlocatie (grondexploitatiefase) en op de hoogwaterboerderij in Zegveld is ervaring opgedaan met het boeren bij hoge waterpeilen. Om de opgedane kennis te verspreiden zijn in 2022 twee fysieke bijeenkomsten georganiseerd, waarbij excursies zijn georganiseerd naar enkele projecten. Deze zogenaamde Trefpunten zijn goed bezocht en stimuleren de kennisuitwisseling. Het Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen speelt een belangrijke rol bij de kennisborging van deze deal.

Zie voor meer informatie over deze Regio Deal: <https://bodemdalingdebaas.nl>

Regio Deal Noordelijk Flevoland

In 2022 zijn in Noordelijk Flevoland met behulp van de Regio Deal weer mooie stappen gemaakt. De Regio Deal Noordelijk Flevoland helpt de regio toekomstbestendig te maken en de brede welvaart voor burgers en bedrijven in de toekomst veilig te stellen door te focussen op de groei en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving, verduurzamen en innoveren, tegengaan van vergrijzing van de beroepsbevolking en het vasthouden van talent in de regio. Tevens streven partijen er naar ondermijnende activiteiten te voorkomen en aan te pakken. De economische structuurversterking, maar ook (sectorale) herstructurering, verduurzaming en aandacht voor sociale thema's wordt ingezet langs drie pijlers: het toekomstbestendig maken van het Maritiem Cluster op Urk, verduurzaming van de IJsselmeervisserij en het verzilveren van het groeipotentieel Noordelijk Flevoland op het gebied van smart mobility. Voor het Maritieme Cluster op Urk zijn belangrijke stappen gezet qua fysieke realisatie buiten- en binnendijks. Ook op het gebied van innovatie, talent,

onderwijs en samenwerking zijn mooie ontwikkelingen en resultaten geboekt, zoals het realiseren van een nieuw maritiem consortium op Urk waarbij vier toonaangevende bedrijven de handen ineengeslagen hebben om de volledige scheepsbouw van casco- tot afbouw weer terug naar Urk te krijgen. De toekomstbestendige IJsselmeervisserij komt wat langzamer op gang, komend jaar worden hiervan meer resultaten verwacht. De ontwikkeling van het kennis- en testcentrum voor slimme mobiliteit laat mooie resultaten zien op het gebied van samenwerking en innovatie. Zo heeft de politie in de zomer van 2022 besloten aan te sluiten bij het MITC cluster en hebben hogeschool Windesheim en ROC Friese poort als eerste onderwijspartijen hun inzet gecommitteerd aan het ontwikkelen van een campus.

Meer informatie: www.regiodealnf.nl

Regio Deal Den Haag Zuidwest

In de Regio Deal Den Haag Zuidwest investeren de samenwerkende partijen in verbetering van de huidige sociaaleconomische achterstandspositie en leefbaarheid van Den Haag Zuidwest. Meer contact, meer samenwerking, meer sociale verbinding staan hier centraal. Partners verbinden zich met bewoners, met elkaar en verbinden bewoners met elkaar. Het sociaal weefsel breidt zich uit in Zuidwest, met de Regio Deal als vliegwiel. Het opheffen van de coronaregels begin 2022 was direct merkbaar in Zuidwest. Een belangrijk moment in 2022 was de installatie van de partnerraad Zuidwest, een platform van bewoners en ondernemers dat de gemeente gevraagd en ongevraagd adviseert. In dit kwetsbare gebied waar bewoners het vertrouwen in hun overheid veelal hebben verloren, is het versterken van het sociaal weefsel een cruciale eerste stap in het herstel van het broze vertrouwen in de overheid. Het versterken van de bedrijvigheid in Zuidwest komt ook op stoom. De Bedrijfscontactfunctionaris zet in op contact met zittende en startende ondernemers. De kwartiermakers Zorg en Maak slaagden erin om zorg- en maakpartijen, onderwijs en maatschappelijke organisaties samen te brengen. Op diverse ontmoetingsplekken vinden activiteiten plaats, het project Zuidwest vertelt zijn verhaal, de Participatiekeuken zorgt dat er overal in Zuidwest aanschuiftafels zijn en de Vreedzame Wijk helpt bij het opbouwen van netwerken in de straat rondom de nieuwe ontmoetingsplekken. Een mobiel gezondheidsteam werkt vanuit diverse ontmoetingslocaties in de wijken.

Zie ook de eindrapportage van april 2023 [RIS315252 Bijlage \(raadsinformatie.nl\)](#)

Regio Deal ZaanIJ

De Regio Deal ZaanIJ is een samenwerking van de gemeenten Zaanstad, Oostzaan, Amsterdam en de provincie Noord-Holland en richt zich op de pijlers Leefkwaliteit en Groen, Ontplooiingskansen en Sociale ontwrichting en ondermijning. De Leefbaarometer laat positieve effecten zien: een gestegen ervaren gezondheid, een daling van het aantal bijstandsgerechtigden in Poelenburg-Peldersveld en een voorzichtige terugloop van onderwijsachterstanden. Ondanks de positieve ontwikkelingen blijven de verschillen groot ten opzichte van het Zaans en Amsterdams gemiddelde. De coronacrisis heeft de verschillen in kansen voor de inwoners pijnlijk blootgelegd. Door de toenemende energieprijzen zijn met name de huishoudens met lage en middeninkomens geraakt. De eerste signalen zijn al afgegeven door professionals over een vergroting van de schuldenproblematiek. Het afgelopen jaar is er hard gewerkt om meer gelijke kansen te creëren voor bewoners en om het vertrouwen van inwoners terug te winnen. De Regio Deal ZaanIJ is aanjager van vernieuwing, geeft ruimte voor experiment en versterkt het partnerschap in de aangesloten gebieden. Op steeds meer terreinen is sprake van zichtbare en merkbare impact: groene schoolpleinen stimuleren kinderen na te denken over de betekenis van het groen om hen heen, ouders zijn blij met het nieuwe extra naschools aanbod voor kinderen, er zijn meer controles op overlast en misstanden en meldingen daarover worden merkbaar sneller aangepakt. Een krappe arbeidsmarkt, de administratieve grenzen en wet- en regelgeving zijn op sommige punten een obstakel voor samenwerking gebleken. De partners van de Regio Deal ZaanIJ geven aan dat de veelheid van regelingen en programma's van de

rijksoverheid tot vraagstukken over de onderlinge samenhang leidt. De onderlinge en integrale samenhang ontbreekt waardoor vaak niet duidelijk is onder welke voorwaarden wel of niet aanspraak gedaan kan worden op middelen. Het Rijk is hierover met de regio in gesprek.

Regio Deal Parkstad Limburg

Het Rijk, provincie Limburg, Parkstadgemeenten, Stadsregio Parkstad en een brede maatschappelijke coalitie hebben de afgelopen jaren samengewerkt om de regio Parkstad Limburg structureel naar het gemiddelde niveau van Limburg te krijgen. Sinds de start is de nadruk van de Regio Deal steeds meer op het thema sociaaleconomische structuurversterking komen te liggen. De samenwerking in dit thema is versterkt en er is een programma opgesteld dat is gericht op het verbeteren van onderwijsprestaties, de gezondheid en de arbeidsmarktparticipatie in de regio. In totaal hebben 52 projecten een financiële bijdrage ontvangen. De Rijksbijdrage van € 40 miljoen heeft door investeringen van gemeenten, provincie Limburg, woningcorporaties, onderwijsorganisaties en marktpartijen geleid tot een investeringsprogramma van ruim € 610 miljoen. De focus van is een integrale, gebiedsgerichte aanpak in kwetsbare wijken en het versterken van de centrumfunctie van Heerlen. Hiermee wordt geïnvesteerd in onderwijs, gezondheid, arbeidsparticipatie, veiligheid, wonen en voorzieningen. Daarmee wordt de transformatie van Parkstad de komende jaren steeds zichtbaarder. Op 9 basisscholen worden circa 2250 kinderen bereikt met concepten als de Gezonde Basisschool van de Toekomst en de Verlengde Schooldag. Er worden 700 particuliere woningen verbeterd en 16.000 m² winkelruimte getransformeerd. VIE Leven in Beweging geeft een impuls aan de verbetering van de gezondheid en vitaliteit in de regio. Via de VoorzieningenWijzer krijgen 1000 huishoudens een persoonlijk advies om het besteedbaar inkomen structureel te verbeteren. In het programma Grensoverschrijdende Samenwerking wordt gewerkt om de grensoverschrijdende agglomeratie Parkstad/Aken als één daily urban system te laten functioneren. Belangrijke ontwikkelingen zijn de uitrol van een e-bike leensysteem van de regio Aken over Parkstad en de vestiging van een masteropleiding van de Universiteit van Aken (RWTH) in Heerlen. Per 31 december 2022 is de Regio Deal Parkstad Limburg geëindigd.

Meer informatie: [Stadsregio Parkstad Limburg](#)

Regio Deal Midden- en West-Brabant

In de Regio Deal Midden- en West-Brabant (MWB) Makes and Moves zijn 16 projecten met de uitvoering gestart. Doelstelling van de Regio Deal is om het MKB in de regio te ondersteunen bij het slimmer, duurzamer en circulair produceren, vervoeren en onderhouden van goederen. Ook zet de Regio Deal met een aantal projecten in op het verkrijgen en behouden van voldoende vakbekwaam personeel. Een drietal projecten zijn inmiddels conform planning succesvol afgesloten. Eén van deze projecten (Symbiosis for Growth) was dermate succesvol dat de opvolging daarvan (S4G-extra) eveneens binnen de Regio Deal is opgenomen. Ook Green Protein Excellence Center en Biovoice zijn inmiddels afgesloten. Deze drie projecten hebben gezamenlijk geleid tot 49 innovatietrajecten in het bedrijfsleven van MWB. Daarnaast hebben zij hier ruim 220 medewerkers betrokken en getraind. Ook hebben deze 3 projecten geleid tot meer dan 118 samenwerkings- en researchtrajecten. Ondanks dat één oorspronkelijk project pas later van start is gegaan en er in 2022 een opvolgend project is opgestart, lopen ook de overige projecten naar verwachting. Eén van de zestien projecten is niet van de grond gekomen; voor dit project is een opvolgend project ingezet dat inmiddels naar tevredenheid verloopt. Om het effect van de Regio Deal-projecten in de regio over de lopende periode te kunnen meten heeft de regio MWB besloten om een longitudinaal onderzoek door een met de Universiteit van Tilburg verbonden onderzoeksbureau te laten uitvoeren. Dit onderzoek beslaat de periode 2022-2023.

Meer informatie over deze Regio Deal is te vinden via [Home - Regio Deal Midden - West-Brabant \(Regio Dealmidwestbrabant.nl\)](#)

Derde tranche

Regio Deal Zuidoost Friesland

Binnen de Regio Deal Zuidoost Friesland zijn inmiddels 25 projecten gestart rond de pijlers Vitale Kernen en Veerkrachtig Landschap. De Regio Deal is daarnaast een aanzet geweest voor meer samenwerking in de regio en het gezamenlijk oppakken van regionale thema's. Binnen de pijler Vitale Kernen wordt nauw samengewerkt met de inwoners, de Mienskip. Voorbeelden zijn de herinrichting en het aantrekkelijker maken van het centrum van de kernen Akkrum, Jubbega, Gorredijk en Oosterwolde. In acht zogenaamde bloeizones worden vernieuwende concepten ontwikkeld gericht op preventie, positieve gezondheid en onderlinge ondersteuning van inwoners. Mooi voorbeeld is Bloeizone Appelscha waar gestart is met het organiseren van fittesten voor alle inwoners, wandelgroepen, samen-eten projecten en film- en muziekaftonden.

Binnen de pijler Veerkrachtig Landschap wordt gewerkt aan een meer robuust watersysteem, het versterken van natuur- en biodiversiteit en verbeteren en vergroten van de recreatiemogelijkheden. Er is een Leer- en Kenniscentrum Bodem waar agrariërs, bedrijven, onderzoekers en studenten kennis vergaren over bodemkwaliteit, klimaatbestendigheid en waterkwaliteit. Ook is het fietspad Beekdal Linde gerealiseerd door nauwe samenwerking tussen provincie Fryslân en Wetterskip. Door het uitgraven van een aantal beeklussen kronkelen de beek en het fietspad nu door het beekdal en is een aantrekkelijk recreatiegebied gerealiseerd. Voorbeeld van een verbindend project naast deze pijlers is Samen Doen Geeft Energie. In samenwerking met lokale initiatieven, zoals energiecoöperaties en collectieve besparingsinitiatieven, wordt bijgedragen aan de vitaliteit in de dorpskernen en het maatschappelijk draagvlak voor de energietransitie. De verwachting is dat in 2023 meer projecten afgerond worden.

Meer informatie over deze Regio Deal is te vinden via www.RegioDealzuidoostfriesland.nl

Regio Deal Groningen-Noord

Met deze Regio Deal streven Rijk en regio ernaar om de brede welvaart en algemene leefbaarheid in Groningen-Noord over tien jaar dichterbij het stedelijk gemiddelde te brengen. Met incidentele middelen werken wordt gewerkt aan structurele oplossingen voor de volgende generatie die in deze wijken opgroeit. De wijken verschillen sterk, de problematiek die zich voordoet is vergelijkbaar: armoede, slechte gezondheid, hoge werkloosheid, onveiligheid, ondermijning, weinig zelfredzaamheid en een lage woonkwaliteit. De meest recente cijfers laten een verbetering zien in ervaren leefbaarheid, maar kennen een zeer sterke stijging van moeite met rondkomen. Kenmerkend is dat er integraal en in de wijk gewerkt wordt aan de hand van meerdere actielijnen: sociaal, fysiek, veiligheid en beheer.

Er is geïnvesteerd in concepten en plekken om werk te creëren: 123 nieuwe plekken voor vrijwilligerswerk, 41 participatiebanen, 50 basisbanen en 40 mensen zijn uitgestroomd naar regulier werk. Dit vraagt een intensieve begeleiding. Op het gebied van veiligheid wordt ingezet op repressie én preventie. Met de stratenaanpak zijn de betrokken regionale partners aanwezig in buurten en proberen daarmee het vertrouwen in instanties en de overheid te vergroten. Door achterblijvende handhavingcapaciteit vraagt repressie nu intensivering, blijkt uit onderzoek naar ondermijning. Voor de kansen van kinderen ontwikkelen wordt met Regio Deal-middelen gewerkt aan een geïntegreerde aanpak, de eerste nieuwe school is geopend. De Rijke Schooldag is een succes met bijna 950 deelnemende kinderen. De capaciteit en draagkracht van de scholen is daarbij wel een kwetsbaar punt. Tenslotte is met Wijkmakers een eigen lerende omgeving ontwikkeld. De eerste 15 deelnemers zijn geslaagd en mogen zich de nieuwe generatie wijkmakers noemen.

In het eerste jaar is geïnvesteerd in het inrichten van de organisatie, waarbij de Regio Deal ingebed is in de bestaande wijkvernieuwing. Ook in het coalitieakkoord van de gemeente is meer aandacht

voor Groningen-Noord. In het kader van het NPLV (voor hetzelfde gebied) zijn aanvragen voor de Rijke Schooldag (via OCW) en Preventie met gezag (via JenV) succesvol ingediend.

Regio Deal Oost-Groningen

Met de Regio Deal Oost-Groningen investeren Rijk en regio in de basisleefbaarheid en toekomstkracht van Oost-Groningen. Het programma leunt op vier samenhangende pijlers: Leren, Werk & Inkomen, Gezondheid en Woonomgeving. In 2022 is bij alle pijlers de uitvoering vol op gang. Vanwege de opstart tijdens de coronacrisis is de looptijd van de Regio Deal Oost-Groningen met een jaar verlengd. De pijlers Leren en Werk & Inkomen richten zich gezamenlijk op ketensamenwerking binnen het onderwijs en met het bedrijfsleven. De succesvolle onderwijsprojecten Route Rubicon en De Boeg zijn uitgebreid met meerdere groepen. De eerste groepen die met Regio Deal-middelen gefinancierd zijn haalden dit jaar hun mbo-diploma. In 2022 startte het project 2BE!, waarin thuiszittende jongeren in middelbare schoolleeftijd weer school- en werkfit worden. De pijler Werk & Inkomen investeert in digitalisering en ondersteunt innovatieve ondernemers en bedrijven. Dit gebeurt ook hier samen met het onderwijs, zoals in Makeport Mercurius en de InnovatieHub Oost-Groningen. De pijler Gezondheid zet in op gezonde leefstijl en toegankelijke zorg. Het project Tijd voor Toekomst (Verrijkte Schooldag) geeft kinderen een brede basis mee, wat bijdraagt aan kansgelijkheid. In alle zes gemeenten loopt het project op twee scholen, dit wordt in 2023 uitgebreid. Het project Ondersteuner Sociaal Domein zorgt voor een betere verbinding tussen het medisch en sociaal domein. Vanuit de pijler Woonomgeving is in zes plaatsen een gebiedsgerichte aanpak gestart. Het verduurzamingsproject jouwbespaarcoach.com heeft in 2022 een groot bereik gehad, zo waren er in november 2022 al 6000 gratis Energie Bespaarpakketten opgehaald door inwoners van de regio.

Meer informatie over deze Regio Deal is te vinden via www.regiodealoostgroningen.nl

Regio Deal Zwolle

Rijk en Regio Zwolle zetten met de Regio Deal Regio Zwolle samen in op een sociaal sterke, circulaire, innovatieve, klimaatbestendige groeiregio Zwolle. De achttien projecten in vijf actielijnen zijn volop in uitvoering en er wordt voortgang geboekt. In het kader van de actielijn 'duurzaam groeien en circulair ondernemen van het MKB' worden in het project Living Lab circulaire economie werkplaatsen georganiseerd waarin ondernemers vanuit in werkplaatsen samen werken aan de circulaire oplossingen van morgen. Elke werkplaats focust zich op een thema dat belangrijk is voor de circulaire transitie. Voor de actielijn 'toekomstbestendig maken van de arbeidsmarkt' is een Human Capital Agenda ontwikkeld. Inmiddels hebben in totaal 4.445 inwoners zich aangemeld voor een loopbaan- en adviesgesprek en scholing. Ca. een derde heeft betrekking op mensen zonder werk en twee derde op mensen met werk. Ruim 1191 werkgevers hebben een subsidieaanvraag ingediend voor scholing van in totaal ca. 2000 werknemers. Binnen de actielijn 'evenwichtige groei stad – platteland' ontwikkelt de Spoorzone van de gemeente Zwolle zich steeds meer tot de nieuwe, creatieve en innovatieve broedplaats van Regio Zwolle. Daarnaast worden vanuit het project Collectief Circulair Westerveld inwoners en ondernemers op hun plannen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit tot realisatie te brengen. Binnen de actielijn 'investeren in klimaatoplossingen' wordt binnen het project brede welvaart in het Vechtdal een impuls geven aan de duurzame economische groei van het Vechtdal. Denk hierbij aan een fietssnelweg tussen Zwolle en Hardenberg, een pontje over de Vecht bij Varsen en het verbeteren van de vispassage bij de stuw van Vilsteren. De uitvoering van deze Regio Deal wordt door een onafhankelijke adviescommissie begeleid. In haar advies van 2021 heeft de commissie de nadruk gelegd op bestuurlijke en organisatorische borging en eigenaarschap. Deze adviezen worden in de laatste actielijn opgepakt.

Zie voor meer informatie over deze Regio Deal: <https://regiozwolle.info/regiodeal> en www.datdoetdedeal.nl

Regio Deal Veluwe

Voor de Regio Deal Veluwe investeren Rijk en Veluwse partijen in het optimaliseren van het ruimtegebruik, bestemmingsmanagement, duurzame mobiliteit, het Vakantiepark van de Toekomst en een gezamenlijke agenda voor wet- en regelgeving. Inmiddels zijn alle 18 projecten gestart, de hiermee gemoede investering door publieke en private partijen bedraagt € 38 miljoen. Bij het thema Optimaliseren ruimtegebruik zijn meerdere projecten gestart die vooruitlopen op de uitvoering van NPLG. Zo ondersteunt de Regio Deal de transitie van de landbouw in de enclave Uddel-Elspeet en de extensivering van melkveehouderij in het Brongebied Grote Wetering in het hart van de Stedendriehoek Apeldoorn-Zutphen-Deventer. In al deze gevallen wordt ook gewerkt aan de verbetering van waterkwaliteit, natuur- en landschapsherstel en recreatie. Om toerisme en natuur beter met elkaar in balans te brengen werken Veluwse partijen aan bestemmingsmanagement. Onderdeel daarvan is het realiseren van 'toegangspoorten' naar de Veluwe van waaruit bezoekers het gebied kunnen ontdekken. Met ondersteuning van de Regio Deal zijn Natuurmonumenten, gemeenten Rheden en Rozendaal versneld aan de slag gegaan met de disbalans in Nationaal Park Veluwezoom, bekend van de Posbank. Projecten als bestemmingsmanagement in combinatie met duurzame mobiliteit zijn gestart in Nunspeet, Harderwijk, Putten, Ede. Het Vakantiepark van de Toekomst heeft inmiddels de eerste fase afgerond. Ook zijn drie Masterplannen opgeleverd voor de revitalisering van drie clusters vakantieparken met versterking van de natuur. Deze projecten richten zich op verduurzaming van de parken op Veluwe en op de positie van de verblijfsrecreatie op de Veluwe op lange termijn. Zorg bestaat vooral over het effect van de vernietiging van de stikstof-bouwvrijstelling door de Raad van State.

Regio Deal FruitDelta Rivierenland

De Regio Deal FruitDelta Rivierenland wil de brede welvaart verbeteren voor de regio op sociaal, ecologisch en economisch gebied. Zelfredzaam, weerbaarder en toekomstbestendig, dit bereiken alle partners door samen te werken in de pentahelix Fruitdelta Rivierenland en benutten daarbij de kracht van de regio in samenwerking met het Rijk. De Regiodeal kent 31 projecten verdeeld over vier programmalijnen: Inclusief, Fruit, Delta en Samen. In de lijn Inclusief staat de ontwikkeling van een toekomstbestendige arbeidsmarkt voor onze inwoners en versterking van inclusie op het gebied van financiële zelfredzaamheid en huisvesting. In januari 2022 opende in Tiel het [Smart Technology Experience Centre](#). Zij werken aan energieneutrale huizen én genoeg vakkrachten om dat mogelijk te maken. De programmalijn Fruit geeft met 11 projecten technische én sociale innovaties in de agribusiness, recreatie en toerisme en transport & logistiek een gerichte impuls. Fruit staat in brede zin voor fruitteelt, tuinbouw, agrologistiek en toerisme, samen het unieke DNA van onze regio. De [Fruittech Campus](#) opende in mei 2022, vernieuwing van fruitonderwijs voor toekomstige en huidige telers. Uniek in Nederland en opererend in internationaal verband. De programmalijn Delta heeft het realiseren van een duurzame klimaatbestendige regio op het gebied van waterbeschikbaarheid en energietransitie als doel. Door betere samenwerking, optimale waterinrichting en vergroting maatschappelijk draagvlak vindt een versnelling van innovatie van duurzame energie en CO2-reductie plaats. De ontwikkeling [energieportaal binnen RES](#) is een mijlpaal in de programmalijn Delta. De programmalijn Samen zet in op een regio die zelfredzaam en weerbaarder is, bijvoorbeeld door het ondersteunen en versterken van de bestaande pentahelix governance en samenwerking. De werkwijze van [Gebiedsagenda 2030](#) is ontwikkeld en omarmd door de regionale partners en versterkt brede welvaart met inachtneming van de ruimtelijke kwaliteiten. Dankzij de Regio Deal wordt beter (regionaal) samengewerkt. Er wordt onderzocht hoe deze samenwerking kan worden versterkt en geborgd voor de toekomst. De Regio Deal kent een groot aantal (kleine) projecten. De operationele impact van de Sisa-verantwoording is daardoor een belasting en behoeft verbetering.

Meer informatie: [Regio Deal FruitDelta Rivierenland](#)

Regio Deal Cleantech Regio

De Cleantech Regio Deal richt zich op 2 actielijnen met elk 3 programma's: Cleantech Werkt (met de programma's Matching en mobiliteit, Plek voor techniek en Rijke leerregio) en Groene Groei (met de programma's Innovatieve energiesystemen, Toekomstbestendige bedrijventerreinen en Circulaire bedrijven). De Cleantech Regio Deal is tot stand gekomen tijdens de coronapandemie. Dat had impact op de manier waarop partijen samengewerkt hebben aan de uitwerking van de Deal. De Regio Deal is echt een vliegwiel gebleken voor de samenwerking tussen de partners van de regio. Illustratief zijn de drie techniekhubs in de regio (Apeldoorn, Deventer en Zutphen), waar studenten met ondernemers, gemeenten en de provincies samen werken aan nieuwe technieken voor een duurzamere samenleving, of waar scholieren van de basisschool enthousiast worden gemaakt voor techniek. Ook de samenwerking en afstemming tussen projecten is belangrijk. Zo krijgt de samenwerking tussen de hubs vorm in het programma Plek voor Techniek. Een ander illustratief voorbeeld is het programma Toekomstbestendige bedrijventerreinen waarin de partners onder meer samen werken aan de oprichting van een community of practice, dat gaat fungeren als een expertisecentrum voor het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen op een breed scala van onderwerpen. Denk aan verbeteren van de organisatiegraad, het sluiten van grondstofketens het verhogen van de leefbaarheid en verbeteren van de veiligheid en bereikbaarheid. En ook (haalbaarheidsstudies voor) de energietransitie. Een mooi voorbeeld hoe de Regio Deal bijdraagt aan het verbeteren van de brede welvaart is de pilot Wijkgericht werken aan talentontwikkeling, waarin mensen die lange tijd aan de rand van de samenleving stonden, nu, na een opleiding, werken aan het verduurzamen van hun eigen woonwijk. De investeringsbereidheid van private partijen was groot en heeft geleid tot een totaal investeringsbudget van ruim 101 miljoen euro: 7,5 miljoen van het Rijk, ruim 15 miljoen publieke cofinanciering en ruim 78,5 miljoen private investeringen.

Meer informatie: <http://www.cleantechregio.nl>

Regio Deal Noordoost Brabant

De uitvoering van de Regio Deal Noordoost Brabant (2020-2024) ligt op koers. Binnen de pijlers Goed Leven, Fijn Wonen en Anders Werken zijn ondernemers, inwoners, overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties vol enthousiasme en energie aan de slag. De rijksmiddelen (€ 10 miljoen) en de middelen uit co-financiering zijn toegekend aan 17 projecten. De inhoud van de drie pijlers sluit goed aan bij het toenemende bewustzijn van het streven naar brede welvaart. Het wordt steeds duidelijker dat het landelijk gebied een cruciale rol speelt in grote maatschappelijke vraagstukken. In de projecten wordt veel ervaring opgedaan met een integrale gebiedsgerichte aanpak en het slim koppelen van kansen. Ondernemers en inwoners krijgen nieuwe perspectieven voor een vitaal en weerbaar buitengebied. De opgedane kennis is bruikbaar voor zowel het nationale als het provinciale programma landelijk gebied. Daarnaast pakken inwoners zelf kansen om de leefbaarheid in hun dorpen te versterken. Samen met gemeenten en bedrijven houden ze centra levendig. Er is een breed palet aan activiteiten en dienstverlening opgezet gericht op (techniek)oriëntatie, matching en een leven lang ontwikkelen. In 2023 wordt gestart met het 1werkcentrum, een centraal loket voor werk, opleiding en personeel waar deze dienstverlening samenkomt. De Regio Deal biedt ondernemers extra mogelijkheden om technisch en sociaal te innoveren, medewerkers duurzaam inzetbaar te houden en nieuwe verdienmodellen voor een duurzame en circulaire voedselproductie te ontwikkelen. De Regio Deal leeft zowel bij regionale partners als de RNOB (penvoerder), AgriFood Capital, Noordoost Brabant Werkt en provincie Noord-Brabant als bij burgers, ondernemers en studenten. Het leidt tot meer onderling vertrouwen, verbinding en kennisdeling. Er is een zichtbare versnelling op de integrale aanpak van regionale opgaven. Gemeentelijke herindelingen en krapte op de arbeidsmarkt zorgt bij een aantal projecten voor vertraging. Meer projecten gaan daarom gebruik maken van de maximale looptijd om zo toch hun doelstellingen te kunnen behalen.

Meer informatie over deze Regio Deal is te vinden via [Regio Deal Noordoost-Brabant \(rnob.nl\)](https://www.rnob.nl)

Regio Deal Noord-Limburg

Regio Noord-Limburg, provincie Limburg en het Rijk leveren met de Regio Deal Noord-Limburg gezamenlijk een bijdrage aan de regionale ambitie om de Gezondste Regio van Nederland te worden. Doel is het bevorderen van de brede welvaart, leefbaarheid, vestigingsklimaat en de economische kracht van de regio in nauwe samenhang met de Investeringsagenda Noord-Limburg. De inzet binnen de Regio Deal is gericht op vijf thema's: Future Farming, Vitaal en Gezond, Talent aantrekken en behouden, Veilige en leefbare omgeving en Grensoverschrijdende samenwerking met Niederrhein. De Rijksbijdrage van € 17,5 miljoen en de cofinanciering door regio en provincie van €17,5 miljoen dragen bij aan 38 projectvoorstellen waarover in twee tranches besluitvorming heeft plaatsgevonden. Daarmee is de uitvoering voortvarend gestart, waarbij een intensieve samenwerking is en wordt opgebouwd tussen de triple/quattro helix organisaties. Onder andere via vijf Fieldlabs op het gebied van Future Farming, grensoverschrijdende samenwerking, innovatie en circulaire transitie, maar ook via de ontwikkeling van kennisinstituten op het gebied van Future Farming en Duurzaamheid en Circulariteit wordt breed, grensoverschrijdend en vernieuwend gewerkt aan de realisatie van de doelen uit de Regio Deal. Met veiligheidsprojecten zoals een Regionaal Interventieteam, een Keurmerk Veilig Ondernemen in het buitengebied en de aanpak van synthetische drugsriminaliteit wordt hard gewerkt aan een veilige, leefbare en daarmee gezonde omgeving. De door het uitbreken van de coronapandemie opgelopen vertraging is opgevangen door de looptijd van de Regio Deal te verlengen tot en met 2025. Aandachtspunten vormen de gestegen bouw-, grondstof- en energieprijzen evenals de stikstofproblematiek. Dit heeft met name impact op bouwactiviteiten op de Brightlands Campus Greenport Venlo binnen het thema Future Farming.

Meer informatie over deze Regio Deal is te vinden via [Onze krachten bundelen voor een gezonde regio | Regio Noord-Limburg \(rn-l.nl\)](#)

Regio Deal Zeeuws-Vlaanderen

Deze Regio Deal richt zich op versterking van de sociale structuur, om de economische mogelijkheden beter op te kunnen pakken en belangrijke transitie te laten ontstaan. Insteek is bewoners zélf in hun kracht te plaatsen en met projecten de eigen leefomgeving en voorzieningen aan te laten pakken. De Regio Deal zet in op projecten die het 'wij-gevoel' versterken, de sociale cohesie, participatie en (lokale, regionale en juist ook grensoverschrijdende) samenwerking én innovatiekracht in Zeeuws-Vlaanderen vergroten. In nagenoeg alle projecten is aandacht voor participatie, bijvoorbeeld bij totstandkoming van dorpsplannen/-visies en de uitvoering van plannen. Er zijn initiatieven vanuit de inwoners om de leefomgeving aantrekkelijker te maken. Er is grensoverschrijdende samenwerking binnen de projecten Vernieuwing Landbouw en de Kraamkamer. Met het project Recht in Zeeland wordt letterlijk de juridisch bijstand teruggebracht naar de inwoners. Het Expat center is een eind gevorderd met de uitrol over heel Zeeland. Het project Arbeidsmarkt voor iedereen heeft met de plaatsing van 378 kwetsbare werkzoekenden de doelstellingen inmiddels behaald. Binnen de onderwijsprojecten staan voor het zorghuis van de toekomst en de master vitale regio opleidingen in de steigers. Kortom, de projecten zijn volop in de uitvoering. In 2022 zijn drie projecten uitgevallen, deze zijn vervangen door een nieuw project: Gebundelde werving en nurturing, een project gericht op het aantrekken van talent voor de Zeeuwse arbeidsmarkt. Ondanks alle inspanningen is door externe factoren de looptijd onder hoogspanning komen te staan. Na-ijleffecten van de coronapandemie, personeelsverloop/-tekorten, aanbestedingen die langer duren en uitvoering die onder druk staat wegens niet kunnen krijgen van materiaal of personeel. Dit maakt dat er meer tijd nodig is. Na consultatie van alle regiopartners in de deal is de deal verlengd tot juli 2025.

Meer informatie: www.economicboardzeeland.nl/economic-board-zeeland/regio-deal-zeeuws-vlaanderen

Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem

In de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem werken de gemeente Gorinchem, de provincie Zuid-Holland en het Rijk sinds 2020 samen aan de pijlers human capital, toegepaste innovatie en dynamische oevers. Op het gebied van human capital worden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleid naar een betaalde baan in het project Kansrijk op het Nedstaalterrein. Binnen het programma Regionale Beroepencampus Gorinchem, dat verbonden is met de pijler toegepaste innovatie, lopen inmiddels 95 activiteiten en zijn 18 scholen en 45 bedrijven betrokken. De oplevering van de nieuwe campus is geraamd in 2024. Door corona lopen leerwerktrajecten voor het mbo en het project Perspct nog wat achter. Perspct is sinds maart 2022 weer volledig in bedrijf met 320 kandidaten, er wordt snel een been bijgetrokken. Bij Dordrecht Academy zijn per september 2022 zes AD opleidingen (2-jarige hbo-opleidingen) gestart met ruim 200 studenten. Career Boost telde dit jaar bijna 500 studenten binnen verschillende projecten, waaronder ook stage- en afstudeeropdrachten. Met Zero Emission Dredging is, dankzij een samenwerking tussen vier grote bedrijven en een hechte MKB--community, belangrijke vooruitgang geboekt: er worden nu twee emissieloze baggerschepen gebouwd waarmee in 2023 pilots worden uitgevoerd in de Rotterdamse haven. Een aantal projecten binnen de pijler dynamische Oevers is eind 2022/begin 2023 afgerond. Peute is verplaatst naar het Nedstaalterrein in Alblasterdam en Dolderman naar de tweede Merwedehaven. Hierdoor vermindert het vrachtverkeer over de weg en komt ruimte vrij voor nieuwe woningbouw én natte bedrijvigheid. De Natuurverkenning Grote Rivieren is afgerond en krijgt buiten deze Regio Deal een vervolg in verbinding met het programma Rivier als Getijdenpark XL, eveneens aan de Noordoevers. Voor een aantal projecten wordt uitstel aangevraagd omdat door de uitvoering meer tijd in beslag neemt.

Meer informatie: www.smartdeltadrechtsteden.nl/thema-s/regio-deal

Regio Deal Zuid-Hollandse-Delta

In de Regio Deal Zuid-Hollandse Delta werken overheid, onderwijs en bedrijfsleven samen op de programmalijnen duurzaamheid, landschap en toerisme, agrifood en onderwijs en arbeidsmarkt. In 2022 zijn 41 projecten gereed of in uitvoering met een waarde van € 17 miljoen. Een van de innovatieve speerpunten binnen het programma is het project regeneratieve landbouw, waarbij samen vanuit duurzaamheid en het onderwijs een bijdrage wordt geleverd aan de grote regio overstijgende opgaven. In 2023 zullen nog eens 29 projecten starten, in het eerste kwartaal wordt het eerste resultaat van de monitoring gepubliceerd. Vanuit de programmalijn duurzaam partnerschap (governance) hebben de deelnemende gemeenten besloten een smal regiobureau in te richten ter ondersteuning en coördinatie van de deal en een verdere strategische samenwerking in de regio. Het bureau werkt met een vooraf vastgesteld jaarplan. Nieuw hierbij is dat gemeenten eveneens hebben besloten de monitoring in nauwe samenwerking op te zetten en uit te voeren. Daarmee wordt samen in de triple helix een belangrijk leereffect bereikt gericht op de voorgenomen strategische samenwerking. Afgelopen jaar is gebleken dat bij het tot stand komen van de Regio Deal een onjuiste raming is opgesteld. De inzet van private middelen is binnen de programmalijn agrifood ten onrechte opgenomen als regionale cofinanciering. Dit vraagt extra aandacht bij de uitvoering van de deal. Hierover wordt momenteel samen met het Rijk gewerkt aan een oplossing door nieuwe regionale cofinanciering in te brengen binnen de programmalijnen.

Meer informatie over deze Regio Deal is te vinden op [Home - Zuid Hollandse Delta \(regiozhd.nl\)](http://Home - Zuid Hollandse Delta (regiozhd.nl))

Regio Deal Vitale wijken Overvecht, Batau en Vollenhove (Utrecht)

Met de Regio Deal vitale wijken Overvecht (Utrecht), Batau (Nieuwegein) en Vollenhove (Zeist) wordt een stevige impuls gegeven aan het toekomstperspectief voor de bewoners: er wordt ingezet op het benutten van de potentie van de wijk en gebouwd aan leefbare, veilige en gezonde wijken met gelijke kansen voor iedereen. De uitvoering gaat in alle drie de wijken goed. In Overvecht wordt voortgebouwd op het fundament van de wijkaanpak Samen voor Overvecht. Extra investeringen worden onder andere gedaan in de openbare ruimte, op onderwijs en op veiligheid. Er is zeer voorzichtig een stijgende lijn ingezet, maar voortgang is nog dun, niet op alle terreinen zichtbaar en een lange adem is nodig. Afgelopen jaar is het gelukt om binnen de Betere Buurten-aanpak in Batau een beweging op gang te brengen waarbij bewoners verantwoordelijkheid en initiatief nemen voor de buurt en elkaar. De buurtkamer Muntpunt fungeert hierbij als vliegwiel. De positieve beweging breidt langzaam als een olievlek uit. Vollenhove Vooruit draait na 2 jaar op volle toeren. De resultaten van de verschillende kansen en de ontwikkeling ervan naar een volgende fase, wordt meer zichtbaar. Hierbij ontstaan ook nieuwe uitdagingen: kansen terugbrengen naar 'regulier', zonder verlies van de focus. Er zijn meerdere successen geboekt: het nieuwe wijkloophuis 't Volle Hof en de renovatie van de L-flat (728 appartementen). Om te komen tot een gebiedsvisie is een bijzonder participatieproces ontworpen: een burgerberaad genaamd het 'Vollenhove Advies – Team' (VAT). RIVM en GGDrU doen het kennis- en monitoringsprogramma. De monitoring bevat een gemeenschappelijk deel en een wijk-specifiek deel waarmee kan worden geleerd welke interventies succesvol zijn en waar verbeterpunten liggen. Door nieuwe inzichten wordt opschaling naar andere wijken en gemeenten mogelijk. In de Community of Practice die plaatsvond, leren deelnemers van elkaar wat werkt.

Meer informatie: www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/wonen/vitale-wijken-aanpak#regio-deal

Regio Deal Maritien cluster kop van Noord-Holland

Deze Regio Deal beoogt het leef-, woon- en werkklimaat in de Kop van Noord-Holland te verbeteren en de welvaart en de economie in deze regio te versterken. Dit om de verwachte krimp van de bevolking om te buigen naar groei en om meer innovatie en werkgelegenheid te creëren. De Regio Deal is een vliegwiel voor het aantrekken van meer bedrijvigheid en meer werkgelegenheid. De drie pijlers in de Regio Deal zijn Stimuleren Waterstofeconomie/energietransitie, Opkomende maritieme technologie en Human capital. Nagenoeg alle punten uit het uitvoeringsprogramma zijn gestart. De eerste pijler focust op het stimuleren van de waterstofeconomie als oplossing voor knelpunten in het elektriciteitsnet en als energiedrager voor mobiliteit. Bovenal wordt gewerkt aan het op gang brengen van een waterstofeconomie als alternatief voor teruglopende inkomsten uit olie en gas. Ingezet wordt op de afzet van waterstof in mobiliteit: trucks, vrachtwagens/veegauto's/vuilniswagens en tractoren. De tweede pijler focust op het bundelen van kennis, innovatie en productontwikkeling op het gebied van maritieme technologie. Daarvoor is een nieuwe organisatie gevormd: METIP (Maritime emerging technologies and innovation parc Noord-Holland). Hierin werken bedrijven, overheid en kennis- en opleidingsinstellingen samen aan innovaties in de maritieme sector, zoals door productinnovaties als maritieme drones. Ondernemers worden ondersteund in de laatste fasen van business development om hun innovatieve maritieme producten te vermarkten. Het doel van de laatste pijler is om meer jongeren, werkenden en niet-werkenden binnen de regio te houden en perspectief te bieden op een mooie opleiding en een interessante baan en ook mensen van buiten de regio te laten kiezen voor de technische, maritieme en energiesector. Het programma Tech@Connect verbindt partners in techniek in de Kop van Noord-Holland via gerichte initiatieven en promotie. Om een passende maritieme onderwijsinfrastructuur te creëren is een overeenkomst gesloten met mbo-opleiding Vonk over het organiseren van mbo-keuzedelen (en uiteindelijk gehele leerlijnen) rondom METIP (drones, XR/VR, 3d-printing).

Meer informatie: [Homepage - Regio Deal \(kopregio.nl\)](http://Homepage - Regio Deal (kopregio.nl))

Financieel overzicht/tabel Rijksbijdrage

Regio Deal		
Tranche #1	Rijksbijdrage (x €1 miljoen)	Einddatum
Zeeland	35	31-12-2023
Brainport Eindhoven	130	31-12-2025
Rotterdam-Zuid	130	31-12-2025
ESTEC	40	01-06-2024
Caribisch Nederland	50	nvt
Nucleaire problematiek	117	nvt
Subtotaal tranche #1	482	
Tranche #2		
Noordoost-Fryslân/Holwerd aan Zee	25	31-12-2024
Zuid- en Oost-Drenthe	20	31-12-2023
Natuurinclusieve Landbouw	10	31-12-2023
Twente	30	31-12-2025
Achterhoek	20	31-12-2022 (afgerond)
Foodvalley	20	31-08-24
Groene Hart	10	31-12-23
Noordelijk Flevoland	15	31-12-25
Den Haag Zuidwest	7,5	31-07-23 (afgerond)
ZaanIJ	7,5	31-12-23
Parkstad Limburg	40	31-12-22 (afgerond)
Midden- en West-Brabant	10	31-12-24
Subtotaal tranche #2	215	
Tranche #3		
Zuidoost Fryslân	15	01-10-24
Groningen-Noord	15	01-10-24
Oost-Groningen	15	01-07-25

Zwolle	22,5	31-12-23
Veluwe	12,5	31-12-24
Rivierenland	7,5	31-12-23
Cleantech	7,5	31-12-24
Noordoost Brabant	10	31-12-24
Noord-Limburg	17,5	31-12-25
Zeeuws Vlaanderen	7,5	31-12-23
Drechtsteden-Gorinchem	22,5	01-10-25
Zuidhollandse Delta	7,5	01-09-25
Vitale wijken - Utrecht	15	31-12-25
Kop van Noord-Holland	5	31-12-24
Subtotaal tranche #3	180	